Journal of Clinical Psychology & Personality(Not edited)

Research Article

Dark Personality Traits and Addiction to Virtual Social Networks in Women: The Mediating Role of Marital Intimacy

Authors

Farzaneh Ataiee Haris[1], Mandana Niknam*[2]

1. M. A Graduated in Family counseling, Department of Psychology & Education, Faculty of Humanities, Khatam, Email:f.s.ataiee@gmail.com ***ORCID:0009-0000-2352-0330***
2. Associate Professor of Psychology and Educational Sciences, Faculty of Humanities, Khatam University, Tehran, Iran. (Corresponding Author)

Abstract

Receive Date:
00/00/0000

Accept Date:
00/00/0000

Introduction: The use of social media networks has become increasingly prevalent among individuals across diverse populations. Previous studies have demonstrated a significant association between dark personality traits and addiction to social media platforms; however, few have examined the mediating effects of marital intimacy in this relationship. The present study aimed to investigate the mediating role of marital intimacy in the relationship between dark personality traits and social media addiction among married women in Tehran.
Method: This descriptive correlational study recruited 410 married women aged 25–50 years from Tehran using purposive sampling. The research instruments included the Thompson and Walker Marital Intimacy Questionnaire, the Social Media Addiction Questionnaire by Khajeh Ahmadi et al., and the Dark Personality Scale by Jennison and Webster. Relationships among variables were examined using Spearman correlation tests, and the research model was analyzed through structural equation modeling using Smart PLS version 3.
Results: Based on the findings, marital intimacy was confirmed as a mediating factor between social media addiction and psychopathy, but this mediating role was rejected for narcissism and Machiavellianism. The results also indicated that among dark personality traits, narcissism showed the strongest positive significant relationship with social media addiction ($\beta = 0.456$), while psychopathy showed the weakest ($\beta = 0.107$). In addition, a significant negative relationship was found between psychopathy and marital intimacy ($\beta = -0.36$; $p < 0.05$). No significant relationship was observed between narcissism or Machiavellianism and marital intimacy.
Discussion and Conclusion: These findings suggest that psychopathy significantly influences social media addiction among women, with marital intimacy acting as a mediating factor. Mental health professionals should consider the implications of dark personality traits for marital relationships and their potential contribution to social media addiction.

Keywords

Dark Triad Personality Traits, Social Media Addiction, Marital Intimacy, Married Women, Psychopathy, Narcissism, Machiavellianism

Corresponding Author's E-mail

Email: m.niknam@khatam.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Virtual social networks have expanded substantially across modern society, becoming an integral part of daily communication and interpersonal functioning for individuals across diverse socioeconomic backgrounds [1]. Despite the benefits of connectivity, excessive and problematic involvement has raised significant concerns regarding virtual social network addiction [8]. Existing literature has predominantly emphasized traditional personality traits, such as the Big Five framework, focusing on normative aspects while frequently overlooking socially aversive or dark dimensions of personality [9]. To address this gap, increasing attention has centered on the Dark Triad—comprising narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. Individuals exhibiting elevated dark traits may exploit online platforms to satisfy self-promotional, manipulative, or sensation-seeking tendencies without immediate interpersonal constraints [18]. Concurrently, personality dispositions deeply influence relational well-being, specifically marital intimacy. Marital intimacy represents a crucial protective factor in psychological stability; its deterioration often prompts compensatory or avoidant behaviors. According to the Compensatory Internet Use Model, individuals experiencing interpersonal deficits, reduced marital satisfaction, or affective detachment frequently turn to online virtual environments as defense mechanisms to alleviate negative emotional states and relational frustration [31, 32]. Although dark personality traits and social network addiction have been individually studied, empirical investigations clarifying the mediating pathways linking these constructs among married women remain insufficient. Therefore, this study aimed to investigate whether marital intimacy mediates the relationship between dark personality traits and virtual social network addiction among married women, thereby illuminating the underlying explanatory mechanisms of problematic online engagement.

Method

This was a cross-sectional correlational study using structural equation modeling (SEM). The statistical population included all married women aged 25-50 living in Tehran in 1402, from whom 410 were selected by convenience sampling and the online method was used to complete the questionnaires. Informed consent to participate in the study, the ability to use a computer or mobile phone with active internet, membership in one of the social networks, being between the ages of at least 25 and 50, having lived together for at least 3 years, and having at least a high school diploma (due to the importance of understanding the questionnaire items) were the inclusion criteria for the study and having a specific trend and pattern in answering the questions or giving the same answer to all the questions were the exclusion criteria for this study. The research instruments were the Thompson and Walker Marital Intimacy Questionnaires, Khajeh Ahmadi et al. Social Network Addiction, and Jennison and Webster Dark Personality Scale. The relationships between variables were tested using the Spearman correlation test and the research model was tested using the structural equation modeling technique through Smart Pls version 3 software.

Results

To examine the normality of the data distribution, skewness and kurtosis indices were used to determine univariate normality and the Merdia coefficient index was used to determine multivariate normality. The results showed that the skewness and kurtosis values of a number of variables deviated from the desired range of -1 to +1. Accordingly, the assumption of normality cannot be established, and as a result, nonparametric tests (Spearman correlation and variance-based modeling) were used in the inferential section. In Table 1, the correlation between the research variables was examined using the Spearman correlation test.

پژوهانه ویرایش نشده

Table 1. Spearman correlation matrix between main variables

Variables	Machiavellianism	Psychopathy	Narcissism	Marital Intimacy	Individual Performance	Time Management	Self-Control	Social Relationships	Cyberspace Addiction
1. Machiavellianism	1								
2.Psychopathy	0.08	1							
3.Narcissism	0.38**	0.21*	1						
4.MaritalIntimacy	-0.10*	-0.31**	-0.20**	1					
5. Individual Performance	0.30**	0.16**	0.34**	-0.23**	1				
6. Time Management	0.27**	0.13**	0.35**	-0.15**	0.67**	1			
7.SelfControl	0.20**	0.08	0.33**	-0.18**	0.46**	0.57**	1		
8. Social Relationships	0.12*	0.08	0.23**	-0.19**	0.21**	0.35**	0.52**	1	
9. Addiction to Virtual Social Networks	0.30**	0.18**	0.42**	-0.35**	0.83**	0.87**	0.75**	0.57**	1

Note: ≥ 0.05 = p* and ≥ 0.01 = p**

.Figure 1 is the empirical model in the t-value or significance state

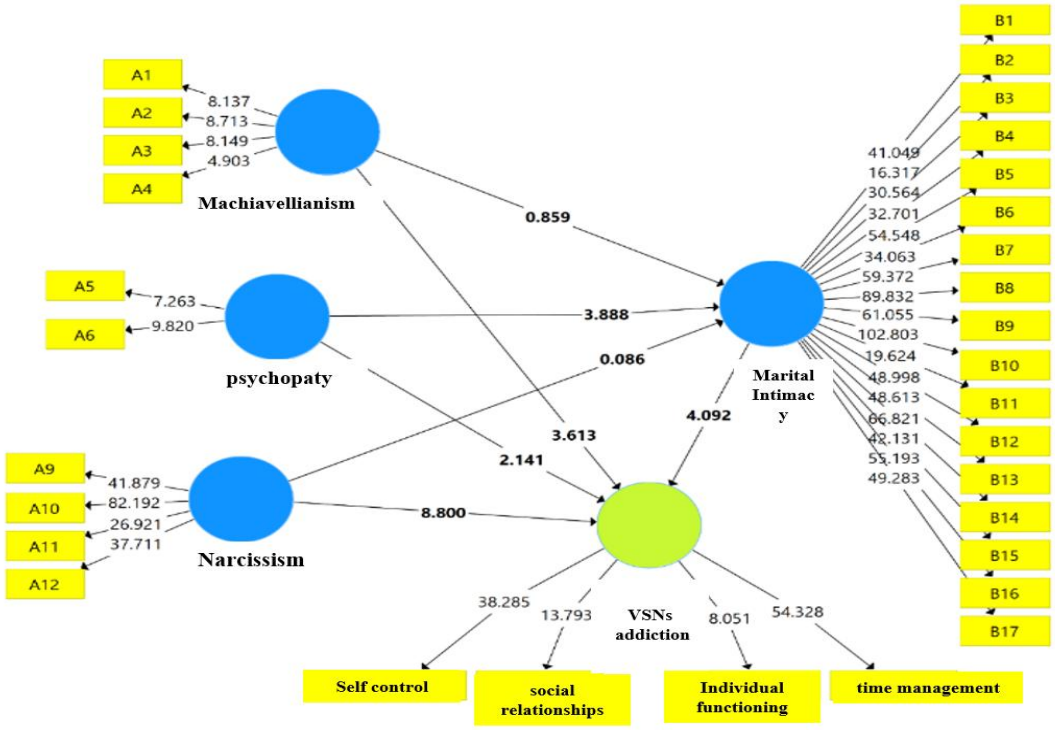

Figure 1 is the empirical model in the t-value state, which means that if the t-value is greater than 1.96, it means that the relationship is confirmed at a confidence level of at least 95 percent ($p<0.05$). Figure 1 shows that five direct paths out of a total of seven paths in the model are significant ($p<0.05$).

Table 2. Research model fit indices

Dependent Variable	Coefficient of Determination (R^2)	Redundancy Index (Q^2)	Normed Fit Index (NFI)	Standardized Root Mean Square Residual (SRMR)
Addiction to Virtual Social Networks	0.374	0.16	0.91	0.083

Overall, the study of fit indices showed that the research conceptual model had an average and acceptable fit, as none of the fit indices had a weak value and the values obtained were above average or desirable.

Conclusion

The findings provide empirical evidence that dark personality traits significantly exacerbate virtual social network addiction among married women, with marital intimacy functioning as a critical explanatory mediating mechanism. Elevated levels of psychopathy, narcissism, and Machiavellianism foster relational detachment, interpersonal friction, and emotional disengagement within marital dyads, thereby undermining relational intimacy. In accordance with the Compensatory Internet Use Model, diminished marital intimacy propels women to seek alternative emotional gratification, validation, and cognitive avoidance in virtual environments, fostering compulsive social network usage patterns. These results carry vital clinical and systemic implications for couple therapists, family counselors, and mental health professionals. Psychological interventions aimed at mitigating digital dependency should look beyond surface symptoms of internet overuse to address latent personality vulnerabilities and marital relational dynamics. Structured therapeutic programs focusing on emotion regulation, empathetic communication, and mutual intimacy enhancement can rebuild marital bonding, effectively curtailing the compensatory urge for problematic online engagement. Future studies should adopt longitudinal designs and dyadic dyad-level data collection from both marital partners across diverse cultural cohorts to substantiate the causality and broader generalizability of these structural relations. These recommendations should be interpreted cautiously because the cross-sectional design and convenience sampling limit causal inference and population-level generalization. in comparable settings.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The present study was conducted in Tehran after obtaining ethical approval (Code: IR.SBU.REC.1401.118) from the Ethics Committee of Shahid Beheshti University. All participants provided informed electronic consent prior to participation.

Funding: This study received no financial support or grant from any governmental, private, or non-profit funding organizations.

Conflict of interest: The authors declare that there are no financial, personal, or professional conflicts of interest associated with this research.

Authors' contribution: All authors contributed equally to the study conceptualization, methodology design, data collection, statistical analyses, manuscript drafting, and critical revision of the final manuscript.

زودآیند ویرایش نشده

دوفصلنامه علمی «روان‌شناسی بالینی و شخصیت» (زودآیند ویرایش نشده)

مقاله پژوهشی

ویژگی‌های سه‌گانه تاریک شخصیت و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی در زنان: نقش واسطه‌ای صمیمیت زناشویی

نویسندگان

فرزانه عطایی هریس[1]، ماندانا نیکنام[2]*

۱.کارشناس ارشد مشاوره خانواده، گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه خاتم، تهران، ایران. ***ORCID:0009-0000-2352-0330*** f.s.ataiee@gmail.com

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه خاتم، تهران، ایران

ORCID:0000-0001-5431-2593T (نویسنده مسئول)

چکیده

مقدمه: استفاده از شبکه‌های رسانه‌های اجتماعی به طور فزاینده‌ای در بین افراد در جمعیت‌های مختلف رایج شده است. مطالعات قبلی ارتباط معناداری را بین ویژگی‌های شخصیتی تاریک و اعتیاد به پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی نشان داده‌اند، با این حال تعداد کمی از این پژوهش ها، تأثیرات واسطه‌ای صمیمیت زناشویی در این رابطه را بررسی کرده‌اند. این پژوهش با هدف بررسی نقش میانجی صمیمیت زناشویی بین ویژگی‌های شخصیتی تاریک و اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی در بین زنان متاهل شهر تهران انجام شده است.

روش: این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند، ۴۱۰ زن متاهل ۲۵ تا ۵۰ ساله شهر تهران انتخاب شدند. ابزارهای تحقیق شامل پرسشنامه صمیمیت زناشویی تامپسون و واکر، پرسشنامه اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی خواجه احمدی و همکاران و مقیاس شخصیت تاریک جنیسون و وبستر بود. روابط متغیرها با استفاده از آزمون‌های همبستگی اسپیرمن و مدل پژوهش با تکنیک‌های مدل‌سازی معادلات ساختاری از طریق نرم‌افزار Σμαρτ Πλσ نسخه ۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: براساس یافته‌های پژوهش حاضر، نقش صمیمیت زناشویی به عنوان عامل میانجی بین اعتیاد به شبکه‌های مجازی در بعد روانپریش تایید و در بعد خودشیفتگی و ماکیاولی رد شد. همچنین نتایج نشان داد بین صفات تاریک شخصیت، خودشیفتگی با ۰/۴۵۶(بیشترین شدت) و روانپریشی با ۰,۱۰۷(کمترین شدت) با اعتیاد به شبکه‌های مجازی رابطه مثبت معنادار و بین روانپریشی و صمیمیت زناشویی با ۰/۳۶ شدت رابطه منفی معنادار وجود داشت ($\pi<0.05$) و هیچ رابطه‌ایی بین خودشیفتگی و ماکیاولیسم با صمیمیت پیدا نشد.

بحث و نتیجه‌گیری: این یافته‌ها نشان می‌دهد که روان‌پریشی به طور قابل‌توجهی بر اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی در میان زنان تأثیر می‌گذارد و صمیمیت زناشویی به عنوان یک عامل میانجی عمل می‌کند. متخصصان سلامت روان باید

تاریخ دریافت:
۰۰۰۰/۰۰/۰۰

تاریخ پذیرش:
۰۰۰۰/۰۰/۰۰

زودآیند ویرایش نشده

پیامدهای ویژگی‌های شخصیتی تاریک را بر روابط زناشویی و سهم بالقوه آنها در اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی در نظر بگیرند.

کلیدواژه‌ها

ویژگی‌های سه‌گانه تاریک شخصیت، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی، صمیمیت زناشویی، زنان متأهل، روان‌پریشی، خودشیفتگی، ماکیاولیسم

پست الکترونیکی نویسنده مسئول

m.niknam@khatam.ac.ir

این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول است.

مقدمه

امروزه شبکه‌های اجتماعی مجازی، مورد استفاده بسیاری از افراد دنیا بوده و به طور چشمگیری گسترش یافته‌اند. برخلاف گذشته این فناوری‌ها متعلق به گروه خاصی نیست و تمامی کنشگران اجتماعی از هر طبقه و گروه اجتماعی از آنها بهره می‌برند [1]. بایر و همکاران [2] رسانه‌های اجتماعی را به‌عنوان «کانال‌های ارتباطی رایانه‌ای که به کاربران اجازه می‌دهد تا در تعاملات اجتماعی با مخاطبان گسترده و محدود، در زمان واقعی یا ناهمزمان درگیر شوند» تعریف کرده‌اند. گمنامی، انتخاب آزادانه به دور از محدودیت‌های زندگی اجتماعی در کنار فرا زمانی و فرامکانی بودن این شبکه‌ها، شرایط مطلوب و جذابی را برای برآوردن نیاز انسان عصر حاضر به داشتن ارتباط و دستیابی به اطلاعات فراهم کرده است[3]. یافته‌های پژوهش کودو و همکاران [4] نشان می دهد جنسیت کاربران خانم در این شبکه‌ها به میزان قابل توجهی بیشتر از کاربران مرد است. حفظ ارتباط با دوستان، بهره‌مندی از امکانات و شرایط برابر، آزادی بیان، آزادی اندیشه، بروز خصوصیت و هویت واقعی که شاید در دنیای واقعی به دلیل فرهنگ مرد سالار میسر نبوده است از دلایل استقبال، کنشگری و وابستگی زنان و دختران به این شبکه‌ها است[5]. جذابیت‌های شبکه‌های اجتماعی در کنار مقاصد سودجویانه ی طراحان این پلتفرم‌ها می‌تواند باعث ایجاد وابستگی در بسیاری از افراد شود و گاهی چنان پیش رود که به اعتیاد این شبکه‌ها منجر شود. اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی یک نوع اعتیاد رفتاری است و با تمایل غیرقابل کنترل و سیری ناپذیر به آنلاین بودن دائمی و نادیده گرفتن سایر زمینه‌های زندگی شخصی مشخص می شود [6]. به طور معمول، افراد معتاد به شبکه‌های مجازی در صورت محرومیت از این برنامه‌ها، حالت‌های روانی منفی مانند نوسانات خلقی، رنج، بی قراری و عصبانیت را تجربه می کنند[7].

تحقیقات در مورد توسعه اعتیاد به شبکه‌های مجازی بر پیشایندهایی چون ویژگی‌های روان‌شناختی و شخصیت افراد متمرکز شده است [8]، با این حال، یافته‌های قبلی هنوز برای درک کامل سوابق اعتیاد به شبکه‌های مجازی و مکانیسم شکل‌گیری استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های مجازی کمیاب است.

اخیراً، ویژگی‌های سه‌گانه تاریک برای جبران محدودیت‌های شخصیت‌های سنتی (برای مثال ۵بزرگ) به دلیل تمرکز بیش از حد آن‌ها بر جنبه‌های "روشن" شخصیت و نادیده گرفتن جنبه‌های"تاریک شخصیت" ایجاد و به تدریج مورد توجه قرار گرفته‌است[9]. سه گانه تاریک به عنوان یک مفهوم جدید از سه‌گونه شخصیتی مجزا (خودشیفتگی، ماکیاولی و روان پریشی) به لحاظ مفهومی و در عین حال دارای هم‌پوشانی تشکیل شده است. این صفات شامل درجات مختلفی از بدخواهی اجتماعی عمدی[10] و رویکردهای فرصت طلبانه [11] است. تیپ شخصیتی ماکیاولی که در سال ۱۹۷۰ توسط ریچارد کریستی[1] و با اقتباس از نظریه «نیکولو ماکیاولی» فیلسوف ایتالیایی قرن پانزدهم میلادی معرفی شد بر دو دیدگاه عمده «هدف، وسیله را توجیه می کند» و «صحبت کردن، مطابق میل مردم» استوار می‌باشد. ماکیاولیسم منعکس‌کننده جهت‌گیری به‌شدت خودخواهانه‌ای است که فرد تمایل دارد از هر راهی مانند فریب‌کاری، تقلب و بهره‌کشی به اهداف خود برسد[8]. خودشیفتگی در سطح بالینی با صفات

[1] Richard Christie

خودبزرگ بینی، عشق بیش از حد به خود و میل زیاد برای قدردانی شدن توسط دیگران تعریف می‌شود و تاریک‌ترین سه‌گانه یعنی روان‌پریشی با فقدان رفتارهای کنترل‌شده و ارزش‌های اخلاقی مشخص می‌شود [12]. روان‌پریش‌ها ماهیتی درنده دارند و با استفاده از پرخاشگری و ارعاب برای رسیدن به اهداف خود محور خود، هنجارهای اجتماعی را زیر پا می گذارند؛ بی مسئولیتی، تکانشگری و حساسیت بالا، بی عاطفگی، فقدان همدلی، روابط جنسی زودرس، میزان بـــالای شرکای جنسی، میزان بـــالای شکست در روابط[13] از ویژگی‌های اصلی روان پریشی است. سه گانه تاریک، اگرچه مفهومی تهاجمی را تداعی می‌کند اما این مفاهیم به طور خاص آسیب شناختی را نشان نمی‌دهند و در عوض افراد با ویژگی‌های تاریک شخصیت، به طور معمول اعضای فعال جامعه هستند و ممکن است به خوبی در محدوده عملکرد طبیعی و حتی کاریزماتیک و جذاب در ابتدای رابطه به نظر بیایند [14]. پژوهش‌ها نشان داده‌اند افرادی که در ویژگی‌های تاریک سطوح بالاتری دارند ممکن است در شبکه‌های اجتماعی رشد بیشتری داشته باشند، زیرا این شبکه‌ها هسته اصلی فعالیت‌هایی است که به افراد فرصت می‌دهد تا به راحتی جاه طلبی‌های خود را گسترش دهند[15]. به طور خاص، افراد خودشیفته با هدف خودتبلیغی و کسب تحسین(برای مثال گرفتن لایک) در این رسانه‌ها فعال هستند [13]. دشتی [16] در پژوهش خود نشان داد که خودشیفتگی بیشترین وابستگی را با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دارد. در مقابل، یافته‌ها در مورد ماکیاولیسم و روان‌پریشی متناقض است؛ برخی مطالعات ارتباطی بین این ویژگی‌ها و اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی نیافته‌اند[17]، در حالی که برخی وجود همبستگی مثبت بین ماکیاولیسم و روان پریشی با اعتیاد به این رسانه‌ها را تایید کرده‌اند[18]. برای مثال کرکابرون و گریفیتس [19] نشان دادند که روان‌پریشی برعکس خودشیفتگی و ماکیاولیسم با استفاده مشکل‌زا از اینترنت مرتبط است، نه لزوماً با استفاده از رسانه‌های اجتماعی، با این حال مطالعه لی [20] نشان داد که روان پریشی ثانویه به دلیل پیوند مفهومی آن با تکانشگری، قوی ترین همبستگی را با اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی دارد، جوناسون و وبستر [21]نیز نشان داده بودند که افراد روان‌پریش می‌توانند به راحتی رفتارهای غیرقابل قبول خود را از طریق رسانه‌های اجتماعی ابراز کنند و ماکیاولی‌ها ممکن است از این رسانه‌ها برای دستکاری دیگران و تقویت منافع شخصی خود بهره ببرند در همین راستا برور و آبل[22] دریافتند زنان ماکیاولی در تبلیغ خود در شبکه‌های اجتماعی ناصادق‌تر هستند و پرخاشگری رابطه‌ای (استفاده از دروغ و تهمت و شایعه پراکنی) بیشتری نسبت به یک دوست از خود نشان می‌دهند.

پژوهش‌ها به نقش صفات تاریک شخصیت بر کیفیت صمیمیت زناشویی تاکید داشته‌اند، بنابراین از جمله متغیرهایی که ممکن است در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و اعتیاد به شبکه‌های مجازی نقش داشته باشد، صمیمیت زناشویی است. صمیمیت زناشویی که یکی از چالش‌های اساسی روابط زوجین در جامعه مدرن و از پیچیدگی‌های فزاینده زندگی اجتماعی است، تنها یک تمایل یا آرزو نیست؛ یک نیاز اساسی در انسان‌هاست که ریشه‌های تحولی خاصی دارد و از نیازی بنیادین به نام دلبستگی نشات می‌گیرد؛ صمیمیت در رابطه همسران، فرآیندی تعاملی است که هسته اصلی آن شناخت، فهم و پذیرش فرد مقابل و همدلی با احساس‌های او است[23]. مطالعات گذشته در روابط عاشقانه نشان داده است افراد با ویژگی‌های تاریک، دارای خود کنترلی پایین، فقدان همدلی و وظیفه‌شناسی، لذت بردن از جفت‌گیری‌های کوتاه‌مدت، دستکاری احساسات و کنترل شریک زندگی خود هستند[24,25] . این افراد از روش‌های ویژه‌ای برای حفظ و کنترل شریک زندگی خود بهره می‌گیرند. تحقیر، نظارت و کنترل تصمیم‌گیری‌ها، رفتار خودمختار، رفتارهای تهدید آمیز، پرخاشگری واکنشی فعال مانند پرتاب کردن یا کوبیدن چیزی، بویژه در روان‌پریش‌ها بسیار دیده می‌شود [26]. این تمایلات و رفتارها به شدت بر کیفیت و صمیمیت رابطه تاثیر می‌گذارد. بیشتر مطالعات تاثیر منفی ماکیاولیسم و روان‌پریشی بر روابط عاشقانه را نشان داده‌اند [27,28,29] با این حال، در مورد تأثیر خودشیفتگی بر روابط عاشقانه و صمیمی اجماع حاصل نشده است. به نظر می‌رسد خصوصیت‌های شخصیتی سه‌گانه تاریک از طریق اثرگذاری بر صمیمیت زناشویی و مختل کردن کارکردهای اصلی روابط زوجین در حوزه جنسی، عاطفی و فعالیت‌های روزمره موجب برانگیخته شدن هیجانات متفاوتی از جمله خشم، انتقام، احساس تنهایی و غیره در هریک از زوجین شود [30]. براساس مدل استفاده جبرانی از اینترنت که نشان می‌دهد فعالیت بیش از حد آنلاین مسائل روانی را جبران می‌کند[31] پناه بردن به شبکه‌های اجتماعی و وابستگی به آن‌ها می‌تواند یکی از راهبردها و مکانیسم‌های دفاعی برای خروج و رهایی از این احساسات باشد. این یافته با پژوهش‌های پیشین همسو است؛ به طوری که اعظمی و همکاران[32] نشان دادند فقدان صمیمیت در زندگی، یکی از عوامل گرایش به شبکه‌های اجتماعی و بروز رفتارهای اعتیادگونه در این فضا است. مطالعات دیگر نیز تأیید کرده‌اند که تنهایی و نبود صمیمیت،

زودآیند ویرایش نشده

به‌ویژه در زنان، حالات قوی تری برای استفاده بعدی از رسانه‌های اجتماعی ایجاد می کند[33]. همچنین، یافته‌های فرامرزی و همکاران[34] حاکی از آن است که خودارزشمندی، کیفیت زندگی و صمیمیت زناشویی نقش مهمی در پیشگیری از اعتیاد به فضای مجازی ایفا می‌کند. به طور مشابه، بور و همکاران[35] گزارش دادند افرادی که نمرات پایینی در ارتباط با جو عاطفی خانواده کسب کرده‌اند، نمرات بالاتری را در اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی کسب می‌کنند، به عبارت دیگر، افرادی که دچار خلاء عاطفی روانی در درون خود می‌باشند با گرایش افراطی به این شبکه‌ها، خلاء و نیاز خودشان را به صورت مصنوعی پاسخ می دهند.

با توجه به الگوی رو به رشد استفاده از شبکه‌های اجتماعی و مشکلات ناشی از اعتیاد به این پدیده، شناسایی عوامل زیربنایی و مرتبط با این نوع اعتیاد ضروری است. همچنین، کمبود تحقیقات در زمینه‌ی مکانیزم‌های توضیحی که ارتباط بین صفات تاریک شخصیت و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را بررسی می‌کنند، احساس می‌شود. در همین راستا مطالعه حاضر قصد بررسی نقش صمیمیت زناشویی به عنوان متغیر میانجی در این رابطه را دارد

و سؤال اصلی این پژوهش این است که آیا صمیمیت زناشویی می‌تواند نقش واسطه‌ای در ارتباط بین صفات تاریک شخصیت و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ایفا کند؟

روش

نوع پژوهش

این پژوهش کمی، از نوع توصیفی-همبستگی و در قالب مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) انجام شده است.

جامعه آماری و نمونه پژوهش

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه زنان متاهل ۵۰-۲۵ ساله ساکن شهر تهران در سال ۱۴۰۲ بود. برای تعیین حجم نمونه با توجه به توصیه کلین (۲۰۲۳) در مورد حجم نمونه در الگویابی معادلات ساختاری، مبنی بر انتخاب ۲۰-۱۵شرکت‌کننده به ازای هر مؤلفه، حجم نمونه در این پژوهش با توجه به وجود ۳ مؤلفه در شخصیت تاریک، ۱مؤلفه در صمیمیت زناشویی و ۴ مؤلفه در اعتیاد به شبکه‌های مجازی، ۱۶۰ نفر برآورد شد که با در نظر گرفتن احتمال وجود نقص در تکمیل پرسشنامه‌ها حجم نمونه ۴۱۰ نفر به دست آمد که این تعداد به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و برای تکمیل پرسشنامه‌ها از روش آنلاین استفاده شد، به این صورت که پژوهشگر پس از طراحی پرسشنامه با استفاده از برنامه گوگل فرم، لینک پرسشنامه را در شبکه‌های اجتماعی، واتس آپ، تلگرام و ایتا قرار داد تا زنان متاهل مورد نظر پژوهش، بتوانند به سوالات پاسخ دهند. لازم به ذکر است که در اجرای پرسشنامه‌ها به شکل مجازی، پاسخ دادن به تمام سوالات، شرط لازم برای ورود به صفحات بعدی و تکمیل پرسشنامه است لذا با بررسی پرسشنامه‌ها و مطابقت آنها با معیارهای مورد نظر، روند ارسال پرسشنامه‌ها تا تامین حدودی حجم مورد نظر پژوهش ادامه پیدا کرد تا در نهایت ۴۱۰ پرسشنامه قابل بررسی بر اساس مطابقت با معیارهای مورد نظر پژوهش به دست آمد.

ملاک‌های ورود عبارت بودند از: رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، امکان استفاده از رایانه یا تلفن همراه با اینترنت فعال، عضویت در یکی از شبکه‌های اجتماعی، قرار گرفتن در بازه سنی حداقل ۲۵ سال و حداکثر ۵۰ سال، گذشت حداقل ۳ سال از زندگی مشترک و داشتن حداقل میزان تحصیلات دیپلم (به جهت اهمیت درک گویه‌های پرسشنامه‌ها) از معیارهای ورود به مطالعه درنظر گرفته شده بود و داشتن روند و الگوی خاص در پاسخ دهی به سوالات و یا دادن پاسخ مشابه به همه سوالات از معیارهای خروج از این مطالعه بودند.

ابزارهای پژوهش

مقیاس تاریک شخصیت[۲] این مقیاس که توسط جنسون و وبستر [۱۰] طراحی و ساخته شد یک پرسشنامه‌ی ۱۲ گویه است که از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود میزان تناسب گویه‌ها با وضعیت خود را در مقیاسی هفت‌درجه‌ای (کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً

[۲] . The Dark Triad Dirty Dozen

موافقم=۷) درجه‌بندی کنند. در این مقیاس هرکدام از سه صفت تاریک شخصیت با چهار گویه سنجیده می‌شود. نتایج چهار مطالعه سازندگان مقیاس جنیسون و وبستر نشان داد این مقیاس روایی و اعتبار زیاد و قابل قبولی دارد. سازندگان اصلی، ضریب پایایی بازآزمایی را برای کل مقیاس و همچنین زیرمقیاس‌ها در دامنه‌ای از ۰/۷۶ تا ۰/۸۷ به دست آوردند. در ایران یوسفی و پیری [۳۶]ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس را بررسی کردند که نشانگر روایی سازه خوب مقیاس در نمونه ایرانی است. ضریب بازآزمایی پرسشنامه برای کل مقیاس ۰/۷۵ و برای مؤلفه‌های خودشیفتگی ۰/۷۹، ماکیاولیسم ۰/۸۰ و جامعه‌ستیزی ۰/۶۶ بود. در این پژوهش ضریب پایایی کل ۰/۸۵ به دست آمد.

مقیاس صمیمیت زناشویی تامپسون و والکر: مقیاس صمیمیت زناشویی، توسط واکر و تامپسون[۳۷]برای سنجش میزان صمیمیت زوجین تهیه شده است. مقیاس صمیمیت یک ابزار ۱۷ سوالی است که برای سنجیدن مهر و صمیمیت تدوین شده است. نمره آزمودنی در مقیاس صمیمیت از طریق جمع نمرات سوالات و تقسیم آن بر عدد ۱۷حاصل می شود. فرامرزی و همکاران [۳۴]پایایی کل را براساس آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آورد. در پژوهش حاضر، ضرایب پایایی پرسشنامه صمیمیت با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه گردید که برای کل مقیاس برابر با ۹۳/ ۰ بدست آمد.

پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی: پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی توسط خواجه احمدی و همکاران [۳۸] تنظیم شده است. این پرسشنامه دارای ۲۳ سوال در ۴ مولفه عملکرد فردی (سوال‌های ۱ تا ۹) مدیریت زمان (سوال‌های ۱۰ تا ۱۵) خودکنترلی (سوال‌های ۱۶ تا ۱۹) و روابط اجتماعی (سوال‌های ۱۹ تا ۲۳) است. سوالات پرسشنامه بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت (کاملا موافق تا کاملا مخالف) طراحی شده است و آلفای کرونباخ به دست آمده توسط سازندگان، ۰/۹۲ می باشد. بور و همکاران [۳۵]در مطالعه خود ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۷۸ بدست آورد. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

شیوه انجام پژوهش

پس از صدور کد اخلاق و ثبت پژوهش با شناسه اخلاق **IR.SBU.REC.۱۴۰۱.۱۱۸** در وبگاه سامانه ملی اخلاق در پژوهش-های زیست پزشکی، لینک پرسشنامه‌های پژوهش در شبکه‌های مجازی بارنشر شد. در ابتدای پرسشنامه، در مورد شرایط شرکت در پژوهش، اصل رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات و آزادی انتخاب جهت شرکت در پژوهش توضیحاتی ارائه شد. بعد از این توضیحات، سوالات دموگرافیک و پرسشنامه‌ها قرار داشت؛ جمع‌آوری داده‌ها ازمهر ۱۴۰۱ تا پایان اردیبهشت ۱۴۰۲ به طول انجامید، در نهایت بعد از جمع آوری داده‌ها، تعداد ۴۱۰ پرسشنامه قابل بررسی مطابق با اهداف و معیارهای مورد نظر پژوهش به دست آمد که از اطلاعات آن‌ها برای تجزیه و تحلیل آماری استفاده گردید.

شیوه تحلیل داده‌ها

به منظور تحلیل داده‌ها، از روش‌های آمار توصیفی استفاده شد. در مرحله بعد، برای سنجش روابط بین متغیرها، آزمون همبستگی اسپیرمن به کار گرفته شد. علاوه بر این، برای ارزیابی مدل پژوهش، تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) با استفاده از نرم‌افزار SmartPLS نسخه ۳ مورد استفاده قرار گرفت.

نتایج

یافته‌های جمعیت شناختی نشان داد ۸/۵۳ درصد از حجم نمونه دارای تحصیلات دکتری، ۴۰ درصد دارای تحصیلات کارشناسی‌ارشد، ۳۹/۳۴ درصد کارشناسی و ۱۷/۰۷ دیپلم و فوق دیپلم هستند. از نظر تعداد فرزندان، ۲۲/۱۹ درصد از حجم نمونه بدون فرزند، ۲۸/۵۳ درصد دارای تنها یک فرزند، ۴۰ درصد ۲ فرزند و ۹/۲۸ درصد پاسخگویان نیز ۳ فرزند و یا بیشتر می باشند و در نهایت در وضعیت اشتغال، ۵۲/۶ درصد پاسخگویان شاغل، ۳۱/۲۱ درصد خانه دار، ۱۰/۲۴ درصد دانشجو و ۵/۸۵ درصد نیز بازنشسته بودند. بررسی سن پاسخگویان نشان داد که میانگین سن پاسخگویان برابر با ۳۸/۹۷ سال بود که دامنه سنی پاسخگویان

زودآیند ویرایش نشده

از ۲۵ تا ۵۰ سال را شامل می شد. میانگین مدت زمان زندگی مشترک برابر با ۱۴/۳۵ سال با انحراف استاندارد ۹/۰۸ سال بود که دامنه آن از حداقل ۳ تا حداکثر ۲۷ سال بود.

در جدول ۱ به توصیف متغیرهای اصلی پرداخته شده است و از آماره‌های میانگین و انحراف استاندارد به منظور توصیف متغیرها استفاده شد.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای اصلی

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد
ماکیاولیسم	۴/۹۱	۱/۹۴
روان پریشی	۱۲/۳۷	۳/۳۱
خودشیفتگی	۱۵/۲۵	۶/۵۵
صمیمیت زناشویی	۹۴/۹۹	۲۱/۲۱
عملکرد فردی	۱۷/۰۴	۶/۱۳
مدیریت زمان	۱۳/۲۵	۴/۹۶
خودکنترلی	۸/۲۲	۳/۰۴
روابط اجتماعی	۱۱/۴۵	۳/۶۲
اعتیاد به شبکه‌های	۴۹/۹۵	۱۳/۸۳

بررسی میانگین‌ها نشان داد در بین ابعاد تاریک شخصیت بالاترین میانگین را خودشیفتگی با مقدار ۱۵/۲۵ و کمترین میانگین را ماکیاولیسم با میانگین ۴/۹۱ داشت و میانگین بعد روان پریشی برابر با ۱۲/۳۷ بود. در مورد مقیاس صمیمیت زناشویی، میانگین نمونه پژوهش ۹۴/۹۹ بود. همچنین میانگین متغیر وابسته اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی برابر با ۴۹/۹۵ بود که کمترین میانگین را مولفه خودکنترلی با مقدار ۸/۲۲ داشت و بالاترین میانگین را مولفه عملکرد فردی با میانگین ۱۷/۰۴ داشت.

جهت بررسی نرمال بودن شکل توزیع داده‌ها از شاخص‌های کجی و کشیدگی جهت تعیین نرمال بودن تک متغیره و از شاخص ضریب مردیا جهت تعیین نرمال بودن چندمتغیره استفاده شد. نتایج نشان داد که مقادیر کجی و کشیدگی تعدادی از متغیرها از دامنه مطلوب ۱- تا ۱+ انحراف داشت. یافته‌ها نشان داد متغیرهای ماکیاولیسم، روان پریشی، خودشیفتگی و صمیمیت زناشویی دارای میزانی انحراف از توزیع نرمال بودند. بر این اساس نمی‌توان پیش فرض نرمال بودن را برقرار دانست و در نتیجه در بخش استنباطی از آزمون‌های ناپارامتریک (همبستگی اسپیرمن و مدلسازی به روش واریانس محور) استفاده شد. در جدول ۲ با استفاده از آزمون همبستگی اسپیرمن به بررسی همبستگی بین متغیرهای پژوهش پرداخته شده است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی اسپیرمن بین متغیرهای اصلی

متغیرها	ماکیاولیسم	روان پریشی	خود شیفتگی	صمیمیت زناشویی	عملکرد فردی	[illegible]	خود کنترلی	[illegible] اجتماعی	اعتیاد مجازی
ماکیاولیسم	۱								

۱. تاریک شخصیت	۱								
۲. روان پریشی	۰/۰۸	۱							
۳. خودشیفتگی	۰/۳۸**	۰/۲۱**	۱						
۴. صمیمیت زناشویی	-۰/۱۰*	-۰/۳۱**	-۰/۲۰**	۱					
۵. عملکرد فردی	۰/۳۰**	۰/۱۶**	۰/۳۴**	۰/۲۳**	۱				
۶. مدیریت زمان	۰/۲۷**	۰/۱۳**	۰/۳۵**	۰/۱۵**	۰/۶۷**	۱			
۷. خودکنترلی	۰/۲۰**	۰/۰۸	۰/۳۳**	-۰/۱۸**	۰/۴۶**	۰/۵۷**	۱		
۸. روابط اجتماعی	۰/۱۲*	۰/۰۸	۰/۲۳**	۰/۱۹**	۰/۲۱**	۰/۳۵**	۰/۵۲**	۱	
۹. اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۰/۳۰**	۰/۱۸**	۰/۴۲**	-۰/۳۵**	۰/۸۳**	۰/۸۷**	۰/۷۵**	۰/۵۷**	۱

توجه: $p \leq ۰/۰۵$ = * و $p \leq ۰/۰۱$ = **

یافته‌ها نشان داد ابعاد تاریک شخصیت شامل ماکیاولیسم، روان‌پریشی و خودشیفتگی و متغیر میانجی صمیمیت زناشویی دارای همبستگی معنی دار با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی بودند ($p<۰/۰۵$). جهت رابطه هر سه بعد تاریک شخصیت با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی، مثبت بود. جهت همبستگی بین صمیمیت زناشویی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی، منفی بود. بررسی شدت همبستگی‌ها نشان داد که خودشیفتگی ($r=۰/۴۲$) و صمیمیت زناشویی ($r= -۰/۳۵$) قوی ترین همبستگی را با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی داشتند.

مدل مفهومی پژوهش با استفاده از تکنیک مدل‌یابی معادلات ساختاری به روش حداقل مجذورات جزئی (PLS) آزمون شد. نرم افزار مورد استفاده Smart PLS است.شاخص‌های برازش مدل در جدول ۳ و ضرایب مدل در جدول ۴ آمده است. لازم به ذکر است که به دلیل عدم وجود مفروضه نرمال بودن چندمتغیره، از رویکرد حداقل مجذورات جزئی (PLS) به منظور آزمون مدل مفهومی استفاده شد. شکل ۱ مدل تجربی در حالت مقدار t یا معنی داری است.

زودآیند ویرایش نشده

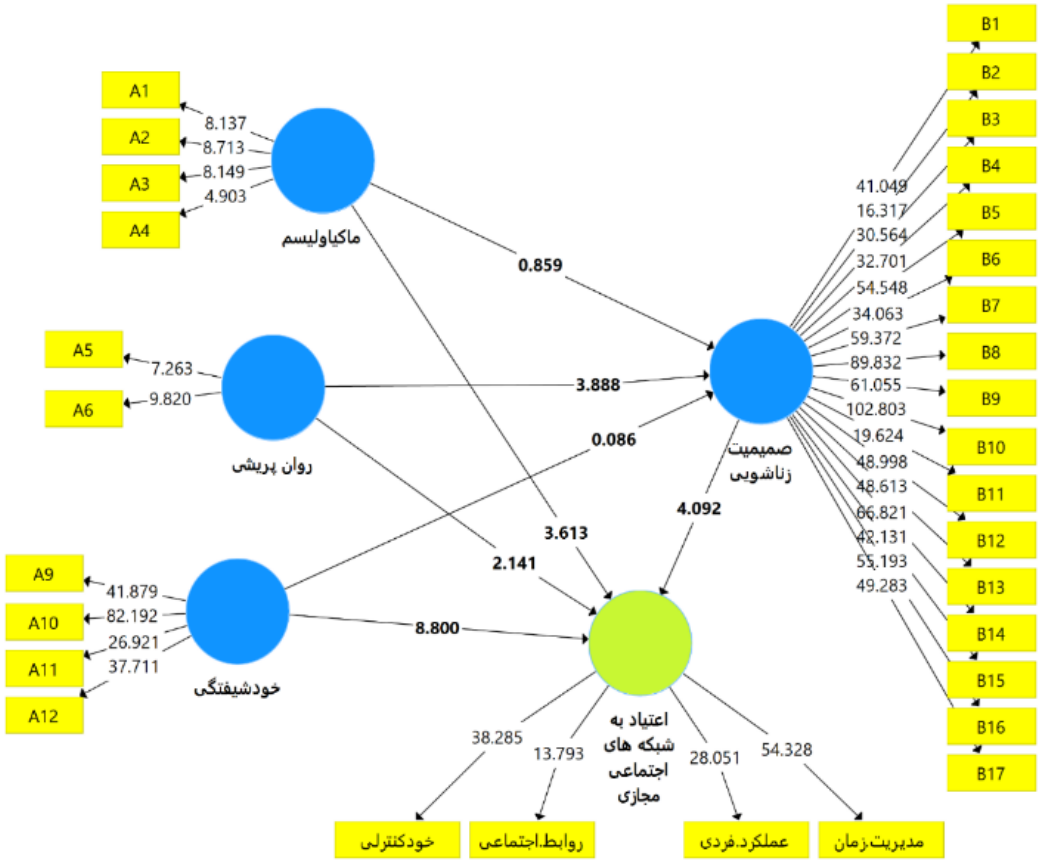

شکل ۱. مدل پژوهش در حالت مقدار t (معنی داری روابط)

شکل ۱ مدل تجربی در حالت مقدار t است که چنانچه مقدار t بزرگتر از ۱/۹۶ شود به معنای تایید رابطه در سطح اطمینان حداقل ۹۵ درصد است (p<۰/۰۵). شکل ۱ نشان می دهد پنج مسیر مستقیم از مجموع هفت مسیر در مدل معنی دار شده است (p<۰/۰۵).

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل پژوهش

متغیر وابسته	ضریب تعیین (R2)	شاخص-اعتبار افزونگی (Q2)	شاخص برازش هنجارشده (NFI)	ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد (SRMR)
اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی	۰/۳۷۴	۰/۱۶	۰/۹۱	۰/۰۸۳

در مجموع بررسی شاخص‌های برازش در جدول شماره ۳ نشان داد مدل مفهومی پژوهش، برازش متوسط و البته قابل قبولی داشت چراکه هیچکدام از شاخص‌های برازش مقدار ضعیفی نداشتند و مقادیر بدست آمده بالاتر از متوسط یا مطلوب بود.

ویرایش نشده

در جدول ۴ فرضیه پژوهش نقش میانجی صمیمیت زناشویی در رابطه بین ابعاد تاریک شخصیت و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی با روش بوت استراپینگ و خطای استاندارد بررسی شد.

جدول ۴. آزمون نقش میانجی‌گری صمیمیت زناشویی

تاثیرها	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	مقدار t	مقدار p
ماکیاولیسم --> صمیمیت زناشویی --> اعتیاد به شبکه‌های	۰/۰۱۴	۰/۰۱۷	۰/۸۱	۰/۴۱۸
روان پریشی --> صمیمیت زناشویی --> اعتیاد به شبکه‌های	۰/۱۴۳	۰/۰۲۴	۵/۹۴	<۰/۰۰۱
خودشیفتگی --> صمیمیت زناشویی --> اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی	۰/۰۰۲	۰/۰۱۴	۰/۱۴	۰/۸۸۹

نتایج نشان داد که شدت اثر غیر مستقیم روان پریشی بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی برابر با ۰/۱۴۳ بود. ولی ماکیاولیسم و خودشیفتگی اثر غیرمستقیم بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی نداشتند و نقش واسطه‌ای صمیمیت زناشویی در رابطه بین دو بعد تاریک شخصیت شامل ماکیاولیسم و خودشیفتگی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی تایید نشد (p>۰/۰۵).

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای صمیمیت زناشویی در رابطه بین ابعاد تاریک شخصیت و اعتیاد به شبکه‌های مجازی انجام گردید. یافته‌ها نشان داد که اثر متغیر میانجی صمیمیت زناشویی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی تنها برای متغیر روان‌پریشی معنادار است و به دلیل عدم وجود رابطه قوی معنادار بین خودشیفتگی و ماکیاولیسم با صمیمیت زناشویی، نقش میانجی صمیمیت زناشویی در رابطه بین ابعاد خودشیفتگی و ماکیاولیسم با اعتیاد به شبکه‌های مجازی تایید نشد.

در بررسی‌های صورت گرفته، پژوهشی که شبیه مدل نظری پژوهش حاضر، انجام شده باشد یافت نشد اما از جهت مشابهت در بررسی متغیرهای موجود، می‌توان بیان کرد یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش تانگ و همکاران [29] که نشان دادند حفظ رابطه، میانجی خوبی بین ماکیاولیسم و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نیست، ولی می‌تواند بین روان پریشی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نقش واسطه گری داشته باشد همسو و همخوان است.

در تبیین این نتایج می‌توان این‌گونه بیان کرد که هرچند صمیمیت زناشویی توانایی پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را داراست اما نمی تواند اثر غیرمستقیم و مناسبی در گرایش سه گانه تاریک (به غیر از روانپریشی) به شبکه‌های اجتماعی داشته باشد. برای رسیدن به تبیین این نتایج لازم است بررسی کنیم که مکانیزم احتمالی تاثیرگذاری هر یک از سه گانه تاریک بر صمیمیت زناشویی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی چگونه است.

در یک رابطه بلندمدت، صمیمیت زوجین و روابط متقابل آن‌ها تحت تاثیر شخصیت خود، شخصیت شریک زندگی و آنچه از روابط قبل می آورند [39] قرار دارد. علیرغم تمایل افراد با سطوح بالاتر از ویژگی‌های سه گانه تاریک به روابط کوتاه مدت آن‌ها همچنان به دلایلی (چون هم نوایی با جامعه یا اصرار والدین) درگیر پیوندهای عاشقانه بلندمدت می شوند و رفتارهای نامطلوب آنها مانند دروغ گفتن اجبار جنسی، رفتارهای ضد اجتماعی، بی حیایی می‌تواند اثرات منفی بر رضایت و صمیمیت ادراک شده شریک از رابطه داشته باشد. ادبیات تحقیق، سه‌گانه تاریک را خودخواه و خودمحور، سرد و عاری از احساس و بی کفایت در مسائل عاطفی معرفی می کند [21]. چنین افرادی در درک و پردازش شرایط عاطفی خود و دیگران با مشکلاتی مواجه هستند دلیل این امر را می‌توان

زودآیند ویرایش نشده

در ویژگی‌های سرشتی، منشی و تجارب اولیه کودکی دنبال کرد آنجا که پایه‌های دلبستگی در حال شکل گرفتن بود. سه‌گانه تاریک در دوران کودکی خود بارها و بارها با تجارب تلخ طرد، تحقیر، تنبیه، تمسخر از سوی والدین و افراد مهم روبرو شده‌است.. این تجارب تلخ، نگرش‌ها، باورها و طرحوارهایی را در کودک شکل می‌دهد که نتیجه آن دلبستگی ناایمن در کودک است. علیرغم اینکه سه‌گانه تاریک دارای تشابهاتی ست اما تفاوت در ویژگی‌های سرشتی و تجارب اولیه باعث اتخاذ منش‌های متفاوت در هرکدام از ان‌ها شده است. سه‌گانه تاریک سه راه ممکن برای مقابله با محیط اجتماعی طرد کننده، سوء استفاده‌گر و یا نادیده انگیز می باشد. در حالی که روان پریش‌ها با استفاده از تاکتیک‌های بین‌فردی سخت و پیش گرفتن ارعاب و تهدید و نقض حقوق دیگران به ناملایمات دوران کودکی پاسخ می دهند ماکیاول‌ها با اتخاذ یک باور به شدت بدبینانه و بهره‌گیری از تاکتیک‌های بین فردی نرم، کنترل کننده و فریبنده؛ و خودشیفته‌گان با نادیده گرفتن دیگران و محور قرار دادن خود و نگرش‌های خودبزرگ بینانه سعی در کنار آمدن با امتناع‌ها و آسیب‌های مورد انتظار هستند.

مشکلات دلبستگی(اضطرابی- اجتنابی) که در پی روابط بی‌کیفیت ابتدایی در خودشیفته بوجود آمده باعث شکل‌گیری دوسوگرایی عاطفی، طرحواره‌های محرومیت هیجانی و نقص و شرم در خودشیفته شده است. طرحواره محرومیت آن‌ها را به سمت روابط صمیمی ترغیب می‌کند در حالی‌که طرحواره نقص و بی‌ارزشی باعث کناره گیری آن‌ها می شود از طرفی ایجاد روابط صمیمانه با دیگران، فرد را در معرض خطر نابودی فردیت خود با آمیختن آن با دیگری قرار می دهد. اگر تهدید از دست دادن نفس خیلی زیاد باشد فرد از روابط صمیمی اجتناب می‌کند برای فرد خودشیفته گذر از لایه‌های سطحی صمیمیت و رفتن به لایه‌های عمیق‌تر صمیمیت، به مثابه تهدید شدید عزت نفس پوشالی و آشکار شدن نقص‌ها و کمبودهایی است که او از دیگران پنهان کرده است. فرد خودشیفته به دلیل اینکه در درون خود احساس عمیق نقص و بی ارزشی می‌کند[13] از صمیمیت اجتناب می‌کند. فرد خودشیفته برخلاف جامعه ستیز و ماکیاول که در روابط به ترتیب به صورت تکانشی و استراتژیک عمل می‌کنند به صورت انفعالی عمل می‌کند. برای آن‌ها روابط مانند بازی و سرگرمی است و دوست دارند از آن لذت ببرند، از طرفی دیگر فرد خودشیفته آنچنان احساس برتری بر سایرین دارد که مطمئن است جفتش هیچگاه او را ترک نخواهد کرد بنابراین نیازی به تلاش برای برقراری ارتباط بیشتر و صمیمی‌تر شدن با شریک نمی بیند. بنابراین صمیمیت زناشویی و عدم احساس درد ناشی از فقدان صمیمیت انگیزه ی مناسبی برای استفاده‌ی بیمارگونه‌ی خودشیفته از رسانه‌های اجتماعی نیست و انگیزه‌های دیگری او را به سمت اعتیاد به رسانه‌ها سوق می‌دهد.

در مورد ماکیاول‌ها اینگونه می‌توان گفت که آن‌ها شیفتگان قدرت هستند و با تمایل به دستکاری مشخص می‌شوند و اغلب از مشکلات بین فردی و دلبستگی رنج می برند؛ جهت گیری اهداف شخصی ماکیاول‌ها بیشتر تمایل به دنبال‌کردن اهداف مادی و بیرونی (مانند پول، شهرت) ست تا اهداف درونی و رابطه‌ای مانند گذراندن وقت در اجتماع یا با خانواده. مدل کار ذهنی- درونی ماکیاولیسم‌ها که در اوایل کودکی و براساس تجارب طرد، وراثت و یا قرار گرفتن در معرض الگوها ایجاد شده‌است، تأثیر مستقیمی بر فرآیندهای دلبستگی و صمیمیت آنها گذاشته است و نقص در همدلی عاطفی و شناختی باعث قطع ارتباط عاطفی و اتخاذ جهت گیری به شدت بدبینانه در انها شده است. جهت‌گیری ماکیاول‌ها با این تصور مرتبط است که شرکای آن‌ها درگیر دستکاری عاطفی هستند [8] در نتیجه به منظور اجتناب، از درد ناشی از دست دادن و ناامیدی، تلاش می‌کنند تا از نزدیکی روانی، صمیمیت و سرمایه گذاری قابل توجه در روابط نزدیک جلوگیری کنند و ترجیح می‌دهند سیستم دلبستگی را غیرفعال نگه دارند؛ آن‌ها از شریک خود انتظار صمیمیت، اعتماد، برون گرایی و رضایت کمتری دارند و این شاید به دلیل این باشد که خودشان فاقد چنین توانایی‌های فکری هستند. از طرفی دیگر می توان اینگونه بیان کرد که اگر خودشیفته به دلیل ترس از افشاشدن نقص‌ها و کاستی‌های خود اجازه‌ی صمیمی‌تر شدن به شریک را نمی‌دهد ماکیاول با انگیزه حفظ قدرت و برتری بر شریک، اجازه عمیق‌تر شدن رابطه را نمی‌دهد چرا که صمیمیت شامل سطوح بالایی از خطر شخصی برای آشکار شدن خود واقعی و ایجاد برابری بین شرکا در منابع قدرت و ثروت است، خطری که بیش از ظرفیت ماکیاولی است. برابری چیزی نیست که ماکیاول خواهان آن باشد. ماکیاول‌ها فقط به برد تمایل دارند و آن را از هر راهی می‌خواهند. بنابراین افراد ماکیاولیستی قادر به مشارکت در رابطه صمیمانه برای لذت اشتراکی که با انگیزه درونی رهبری می‌شود، نیستند [27]. بنابراین پیدا نشدن مسیر ارتباطی از ماکیاولی به اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی از طریق صمیمیت زناشویی ممکن است با فقدان روابط ارزشمند در آن‌ها و عدم اهمیت حفظ آن توضیح داده شود.

زودآیند ویرایش نشده

روان پریش‌ها سمی‌ترین صفت سه‌گانه تاریک در نظر گرفته می‌شوند تکانشگری و هیجان‌خواهی بالا همراه با همدلی و اضطراب پایین مشخصه اصلی روان پریش‌هاست. افراد روان پریش علیرغم اینکه هم در آغاز کردن روابط و هم در بهره‌گیری از روابط برای شهرت و موفقیت و قرار گرفتن در شرایط عالی در کوتاه مدت بسیار ماهر هستند اما به دلیل روابط اولیه و سبک دلبستگی نا ایمن خود نمی‌توانند بر روی صمیمیت بین‌فردی، گرمی و روابط یا دیگران و نتایج مثبت ناشی از رابطه بلندمدت متمرکز باشند[19]. پژوهش‌ها به طور مداوم به رابطه منفی قوی بین روان پریشی و همدلی عاطفی اشاره می‌کنند. همدلی جنبه‌ایی از رفتار اجتماعی است که برای شکوفا شدن به یک تجربه رشدی پایدار و ایمن نیاز دارد، بدون این تجربه از یک پایگاه امن افراد منابع شناختی و عاطفی محدودی برای اختصاص دادن به احساسات دیگران دارند[40]. افراد با روان پریشی بالا به دنبال دستیابی فوری به اهدافی هستند که اغلب با استفاده از پرخاشگری مشخص می‌شود. برخلاف خودشیفتگی و ماکیاولی که تنها با برخی از مولفه‌های تکانشگری همبستگی دارد روان پریشی رابطه مثبت و قوی با تمام معیارهای تکانشگری و با همه انواع پرخاشگری دارد [41]. وجه تمایز روان پریشی با دو مولفه دیگر میزان تکانشگری بالای گزارش شده در آن‌هاست. عدم تمایل به رفتار سازنده در طول مشاجره و استفاده از پاسخ مخرب فعال (خروج از رابطه) و مخرب غیر فعال(غفلت) در برابر رفتار مخرب شریک منعکس کننده‌ی رفتار سریع بدون فکر، رفتار ضداجتماعی و تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز روان‌پریش است. آن‌ها تمایل به کنترل شریک صمیمی از طریق نظارت و ارعاب، کنترل امور روزمره و تصمیمات و کنترل رفتار خودمختار دارند [26]. بروئر و همکاران [22] نشان دادند که روان پریشی ثانویه در زنان یک پیش بینی کننده مثبت منحصر بفرد برای خیانت شریک زندگی است. علی و چامروپرموزیک [42] در مطالعه خود نشان دادند روان‌پریشی زنان بیشترین و قوی‌ترین تاثیر را بر رضایت از رابطه هر دو طرف دارد و اینگونه نتیجه گرفتند که روان‌پریشی بالاتر در زنان با نقش جنسیتی و زنانگی زنان ناسازگارتر است و می‌تواند منجر به صمیمیت و تعهد کمتر، عاطفه سطحی و به طور بالقوه بسیار متعارض شود و رضایت کمتر از رابطه را به دنبال داشته باشد. در نتیجه افراد با ویژگی‌های سه‌گانه تاریک بویژه روان‌پریش‌ها می‌توانند محیطی را برای همسران خود ایجاد کنند که در آن انگیزه طرد؛ خیانت یا پایان دادن به رابطه وجود دارد. افزایش کنترل روی شریک از جمله رفتارهای پاسخی روان‌پریش به هیجانات برآمده از تهدید طرد شدن از سوی شریک فعلی و خشم ناشی از محروم شدن از کنترل روی شریک صمیمی و پیشبرد اهداف استثماری می‌باشد. انگیزه‌ی انتقام یا تعقیب سایبری شریک و تکانشگری از عوامل خطر برای ایجاد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی شناسایی شده‌اند [18]. روی هم رفته، در حالی که روان‌پریشی ممکن است مانع ایجاد پیوندهای عاطفی فرد با دیگران نشود، ممکن است سبب نقص در کیفیت این پیوندهای عاطفی و بروز رفتارهای ویرانگری در قبال خود و دیگران و در نتیجه کاهش رضایت و صمیمیت شود.

بر این اساس مسیر غیرمستقیمی که از روانپریشی به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بدست آمد می‌تواند بازتابی از مشکلات عمومی روان پریشان در ایجاد و حفظ روابط نزدیک تفسیر شود، که می‌تواند خطر اعتیاد آن‌ها را تقویت کند.

محدودیت‌ها و پیشنهادات پژوهش

چندین محدودیت در مطالعه حاضر وجود دارد. اگرچه این مطالعه پیوندهایی بین برخی صفات تاریک شخصیت، صمیمیت زناشویی و اعتیاد به شبکه‌های مجازی را نشان داد، ولی از ان جا که ماهیت داده‌ها همبستگی است بر اساس آن نمی‌توان هیچ نتیجه قطعی در مورد ترتیب علی متغیرها گرفت. اعتیاد به شبکه‌های مجازی می‌تواند تحت تاثیر فرهنگ، میزان اشتغال افراد، مذهب و جو دوستان، وضعیت اقتصادی اجتماعی، نیز قرار گیرد که در این پژوهش نقش این متغیرها کنترل نشد بنابراین می‌توانند به عنوان متغیرهای مداخله کننده در نتایج، تعمیم یافته‌ها را با محدودیت مواجه سازد. یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش، عدم اجرای پرسشنامه‌ها به صورت مداد- کاغذی بود. در نهایت ماهیت پژوهش حاضر مقطعی بود که از جمله محدودیت‌های این پژوهش است به نحوی که می‌توان گفت اگر مطالعات طولی در این حوزه انجام شوند، می‌توانند مکانیزم‌های علی را بهتر تبیین کنند. پیشنهاد می‌شود در تحقیق‌های آینده، از مردان متاهل برای نمونه گیری استفاده کرد تا بتوان اثر این متغیرها را در آنها بررسی و نقش جنسیت را مورد مقایسه قرار داد همچنین در پژوهش‌های آتی، عوامل مداخله‌گر فرهنگ، مذهب، جو دوستان، وضعیت اقتصادی اجتماعی مورد بررسی یا کنترل گردد.

زودآیند ویرایش نشده

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش:

ایـن پژوهـش بـا کد اخلاق IR.SBU.REC.۱۴۰۱.۱۱۸ در کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیستی دانشگاه شهید بهشتی تأیید و ثبت شده است.

حامی مالی:

در مورد این پژوهش هیچ گونه کمک مالی از موسسات دولتی، خصوصی و غیر انتفاعی دریافت نشده است.

تشکر و قدردانی

از همه شرکت کنندگانی که ما را در تکمیل این تحقیق یاری کردند تشکر و قدردانی می‌کنیم.

منابع

1. Tang CS, Koh YY. Online social networking addiction among college students in Singapore: Comorbidity with behavioral addiction and affective disorder. Asian journal of psychiatry. 2017 Feb 1; 25:175-8. https://doi.org/10.1016/j.ajp.2016.10.027
2. Bayer JB, Triệu P, Ellison NB. Social media elements, ecologies, and effects. Annual review of psychology. 2020 Jan 4;71(1):471-97. https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010419-050944
3. Khan Mohammadi K, Ghazi M. Emerging social harms of women In cyberspace with an emphasis on Instagram. Bi-Quarterly Journal of Islamic Studies on Social Injuries. 2020 Aug 22;2(1):129-44. [In Persian].
4. Cudo A, Wojtasiński M, Tużnik P, Griffiths MD, Zabielska-Mendyk E. Problematic Facebook use and problematic video gaming as mediators of relationship between impulsivity and life satisfaction among female and male gamers. PLoS One. 2020 Aug 18;15(8):e0237610. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0237610
5. Rasoulzadeh AS, Adlipour S, Mirmohammadtabar SA. Sociological Study of the relationship between Facebook Social Network and Fashionism in Women of Tabriz City. Journal of Sociology Studies, 2016; 9(3): 35-52. magiran.com/p2346954[In Persian].
6. Brailovskaia J, Margraf J, Köllner V. Addicted to Facebook? Relationship between Facebook Addiction Disorder, duration of Facebook use and narcissism in an inpatient sample. Psychiatry research. 2019 Mar 1; 273:52-7. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2019.01.016
7. Brailovskaia J, Teichert T. "I like it" and "I need it": Relationship between implicit associations, flow, and addictive social media use. Computers in Human Behavior. 2020 Dec 1; 113:106509. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106509
8. Turan ME, Adam F, Kaya A, Yıldırım M. The mediating role of the dark personality triad in the relationship between ostracism and social media addiction in adolescents. Education and Information Technologies. 2024 Mar;29(4):3885-901. https://doi.org/10.1007/s10639-023-12002-1
9. Jin CC, Wang BC, Ji AT. The relationship between the dark triad and internet adaptation among adolescents in China: internet use preference as a mediator. Frontiers in psychology. 2019 Aug 30; 10:2023. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02023
10. Jonason PK, Webster GD. The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. Psychological assessment. 2010 Jun;22(2):420. https://doi.org/10.1037/a0019265
11. Jonason PK, Krause L. The emotional deficits associated with the Dark Triad traits: Cognitive empathy, affective empathy, and alexithymia. Personality and individual Differences. 2013 Sep 1;55(5):532-7. https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.04.027
12. Muhammad F, Ashiq U. Relationship between Dark Triad and Engagement in Social Networking Sites among University Students. Journal of Professional & Applied Psychology. 2024 Dec 31;5(4):662-76. https://doi.org/10.52053/jpap.v5i4.344
13. Wang M, Su Y, Yang S, Xu K, Zhang S, Xue H, Zuo S. A Network Analysis of the Relationship between Dark Triad Traits and Social Media Addiction in Adults. International Journal of Mental Health and Addiction. 2025 Jan 20:1-2. https://doi.org/10.1007/s11469-024-01425-7
14. Moor L, Anderson JR. A systematic literature review of the relationship between dark personality traits and antisocial online behaviours. Personality and individual differences. 2019 Jul 1; 144:40-55. https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.02.027
15. Demircioğlu ZI. Antecedents of social media addiction and cyberbullying among adolescents: Attachment, the Dark Triad, rejection sensitivity and friendship quality (Master's thesis).2020
16. Dashti N, Abolgasemi A. The role of self-regulation, self-presentation and dark triad personality in predicting Social Networking Sites addiction in students of Ardabil University of Medical Sciences. Knowledge & Research in Applied Psychology. 2018 Aug 23;19(2):11-21. [In Persian]. 10.30486/jsrp.2018.543219

17. Van Geel M, Goemans A, Toprak F, Vedder P. Which personality traits are related to traditional bullying and cyberbullying? A study with the Big Five, Dark Triad and sadism. Personality and individual differences. 2017 Feb 1; 106:231-5. https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.10.063
18. Demircioğlu ZI, Göncü Köse A. Effects of attachment styles, dark triad, rejection sensitivity, and relationship satisfaction on social media addiction: A mediated model. Current Psychology. 2021 Jan;40(1):414-28. https://doi.org/10.1007/s12144-018-9956-x
19. Kircaburun K, Griffiths MD. The dark side of internet: Preliminary evidence for the associations of dark personality traits with specific online activities and problematic internet use. Journal of behavioral addictions. 2018 Dec;7(4):993-1003. https://doi.org/10.1556/2006.7.2018.109
20. Lee SL. Predicting SNS addiction with the Big Five and the Dark Triad. Cyberpsychology. 2019;13(1):3. https://doi.org/10.5817/CP2019-1-3
21. Jonason PK, Webster GD. A protean approach to social influence: Dark Triad personalities and social influence tactics. Personality and Individual Differences. 2012 Mar 1;52(4):521-6. https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.11.023
22. Brewer G, Abell L. Machiavellianism in long-term relationships: Competition, mate retention and sexual coercion. Scandinavian Journal of Psychology. 2015 Jun;56(3):357-62. https://doi.org/10.1111/sjop.12200
23. Dildar S, Sitwat A, Yasin S. Intimate enemies: Marital conflicts and conflict resolution styles in dissatisfied married couples. Middle-East Journal of Scientific Research. 2013; 15(10):1433-9. https://www.idosi.org/mejsr/mejsr15(10)13/15.pdf
24. Ferreiros L, Clemente M. Dark personality and intimate partner relationships in young adults. Acta psychologica. 2022 May 1;225:103549. https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2022.103549
25. Kardum I, Hudek-Knezevic J, Mehić N, Banov Trošelj K. The dark triad traits and relationship satisfaction: Dyadic response surface analysis. Journal of personality. 2024 Aug;92(4):931-47. https://doi.org/10.1111/jopy.12857
26. Brewer G, Bennett C, Davidson L, Ireen A, Phipps AJ, Stewart-Wilkes D, Wilson B. Dark triad traits and romantic relationship attachment, accommodation, and control. Personality and Individual Differences. 2018 Jan 1;120:202-8. https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.09.008
27. Ináncsi T, Láng A, Bereczkei T. A darker shade of love: Machiavellianism and positive assortative mating based on romantic ideals. Europe's journal of psychology. 2016 Feb https://doi.org/10.5964/ejop.v12i1.1007
28. Brewer G, Parkinson M, Pickles A, Anson J, Mulinder G. Dark Triad traits and relationship dissolution. Personality and Individual Differences. 2023 Apr 1;204:112045 https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.112045
29. Tang WY, Reer F, Quandt T. The interplay of the Dark Triad and social media use motives to social media disorder. Personality and Individual Differences. 2022 Mar 1;187:111402. https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.111402
30. Clemente M, Espinosa P. Revenge in couple relationships and their relation to the dark triad. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2021 Jul 19;18(14):7653 https://doi.org/10.3390/ijerph18147653
31. Kardefelt-Winther D. A conceptual and methodological critique of internet addiction research: Towards a model of compensatory internet use. Computers in human behavior. 2014 Feb 1;31:351-4. https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.10.059
32. Azami I, Ghorbani Nejad M, Rezaei M, Pashootan J, Heidarian. Predictability Model of Internet Addiction Based on the Components of Intimacy, Marital Procrastination, and the Feeling of Loneliness. 2016. Available from: https://sid.ir/paper/852867/fa [In Persian]
https://www.sid.ir/paper/852867/fa
33. Reissmann A, Stollberg E, Hauser J, Kaunzinger I, Lange KW. The role of state feelings of loneliness in the situational regulation of social affiliative behavior: Exploring the regulatory relations within a multilevel framework. PLoS One. 2021 Jun 15;16(6):e0252775. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0252775
34. Faramarzi S, Ajalloueian N, Ghasemi S. Predicting Cyberspace Addiction Based on Marital Intimacy and Self-worth and Life Quality in Married Women. Applied Family Therapy Journal. 2023; 4:420-446. doi: 10.61838/kman.aftj.4.1.21 https://doi.org/10.61838/kman.aftj.4.1.21 [In Persian]
35. Bour S, Belyad MR, Zhianbagheri M. Prediction of social network addiction based on maladaptive schemas & cognitive distortions by mediating family's emotional atmosphere variable in students.2020. [In Persian]
36. Yousefi R, Piri F. Psychometric features of the Persian version of the Dirty Dozen Questionnaire. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2015;22(1):67-76. [In Persian] URL: http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-2574-fa.html
37. Walker AJ, Thompson L. Intimacy and intergenerational aid and contact among mothers and daughters. Journal of Marriage and the Family. 1983 Nov 1:841-9. https://doi.org/10.2307/351796

38. Khajeahmadi M, Pooladi S, Bahreini M. Design and assessment of psychometric properties of the addiction to mobile questionnaire based on social networks. Iranian Journal of Psychiatric Nursing. 2017 Feb 10;4(4):43-51. [In Persian] URL: http://ijpn.ir/article-1-884-en.html
39. Khameneh, Y. T., Morad, A. A., & Hami, J. The Role of Couple Compatibility as Social Capacity in Sustainable Community. 2014. [In Persian]. https://doi.org/10.9790/0837-191155157
40. Mikulincer M, Shaver PR. Attachment theory and emotions in close relationships: Exploring the attachment-related dynamics of emotional reactions to relational events. Personal relationships. 2005 Jun;12(2):149-68. https://doi.org/10.1111/j.1350-4126.2005.00108.x
41. Malesza M, Kalinowski K. Dark triad and impulsivity–an ecological momentary assessment approach. Current Psychology. 2021 Aug; 40:3682-90 https://doi.org/10.1007/s12144-019-00320-y

Ali F, Chamorro-Premuzic T. The dark side of love and life satisfaction: Associations with intimate relationships, psychopathy and Machiavellianism. Personality and individual differences. 2010 Jan 1;48(2):228-33. https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.10.016

زودآیند ویرایش نشده